

вкладення. Проте більшість акціонерів, які позбавлені реальної влади в компанії, досить негативно відносяться до самофінансування і не згодні з менеджментом, який дуже часто «в інтересах компанії» переконує в нарощуванні самофінансування як способі її економічного зростання в майбутньому. Насправді проблема значно складніша, і не тільки тому, що склад акціонерів досить різноманітний, але і тому, що при неможливості задовольнити мінімальні вимоги своїх акціонерів, менеджмент піддає компанію на певний ризик. Єдине, що може зробити міноритарний акціонер, щоб висловити свою незгоду з політикою правління і більшості, – це продати власні акції. Якщо така поведінка має масовий характер, то може призвести до стагнації або падіння курсу акцій, що в кінцевому рахунку зробить більш важким і дорогим збільшення капіталу та змусить компанію брати цей процес під контроль.

Отже для інвестора, який вирішує вкласти свої кошти в покупку акцій певної компанії, її минула дивідендна політика є орієнтиром на майбутнє. І якщо він повинен вибрати між цінними паперами двох компаній, що мають приблизно одні й ті ж показники ризику та рівноцінний прибуток, то він вважатиме за краще придбати акції тієї компанії, яка виплачує більше дивідендів. А компанія, що сплачує їх менше, матиме більше труднощів з реалізацією своїх нових емісій. Крім того, щоб збільшити капітал на задану суму, необхідно буде випустити певну кількість цінних паперів, обсяг яких буде більшим, чим нижчим буде курс акцій. Таким чином, в майбутньому по них доведеться виплачувати ще більше дивідендів. Припустивши, що зниження курсу є наслідком політики самофінансування, остання стає ще більш обтяжливою при збільшенні капіталу. Виходить, що підприємство, що віддає перевагу самофінансуванню, може бути змушене відмовитися від емісії нових акцій, тому що вони або складно реалізуються, або стали занадто дорогими.

Список використаних джерел:

1. Гараєва О. Р. Анализ инвестиционных проектов и формирование инвестиционного портфеля. Проблемы современной науки и образования. 2015. № 7 (37). С. 1-2.
2. Денисенко М. Можливості активізації інвестування в сучасних умовах. Економіка України. 2003. № 1. С. 28-32.
3. Пристемський О. С. Самофінансування як основа забезпечення фінансової безпеки підприємства. Вісник Бердянського університету менеджменту. 2012. № 4. С. 106-108.
4. Філіна Г. І. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2007. 320 с.

Терещенко К.О., студентка

Науковий керівник: Мікуляк К.А., асистент

Миколаївський національний аграрний

університет, м. Миколаїв, Україна

**ФІНАНСОВІ ІНСТРУМЕНТИ СТИМУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ
ПІДПРИЄМСТВ АГРАРНОГО СЕКТОРА**

В умовах адаптації соціально-економічного середовища України до європейських і глобалізаційних процесів одним із головних напрямів розвитку

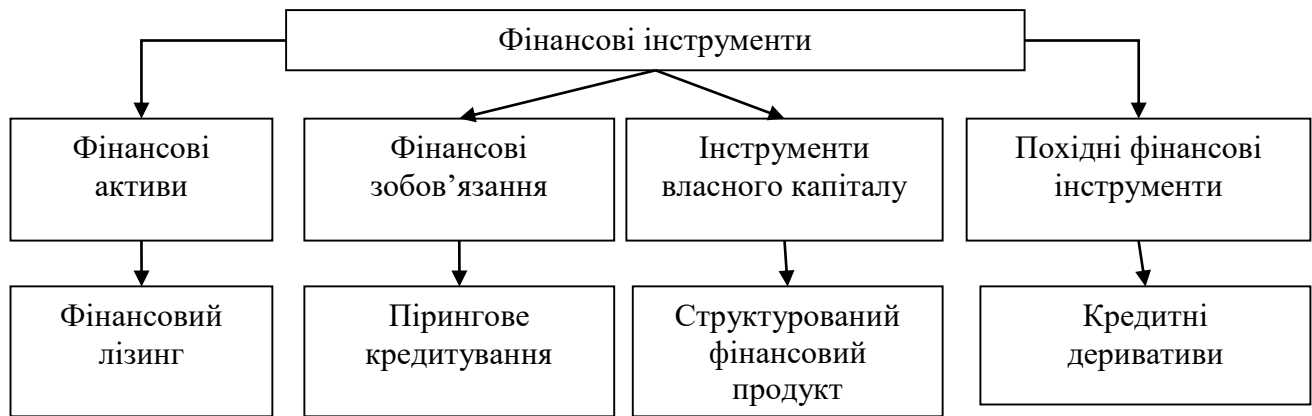
економіки є розширення виробничого потенціалу вітчизняних підприємств. Враховуючи те, що за 2016-2018 рр. можна спостерігати лідерство з нарощення експорту рекордних розмірів (18,8 млрд дол. США з показником рівня рентабельності 17,9 %) виключно у сільському господарстві [4], стимулювання діяльності агротоваровиробників є актуальним. Однак, проблеми фінансового забезпечення інноваційного розвитку виробництва у сільському господарстві, на сьогодні, є невирішеними. Через це виникає необхідність пошуку дієвих механізмів поєднання економічного розвитку з фінансовими критеріями. Одним із таких важливих напрямів є розширення меж використання фінансових інструментів.

Дослідженню фінансових інструментів стимулювання розвитку підприємств аграрного сектора присвячені наукові розробки таких вчених, як: Дропи Я. Б. [1], Петракова Я. В. [5]. У публікаціях науковців закладене вагоме теоретико-методичне підґрунтя для дослідження проблем сталості у стимулюванні економічного розвитку підприємств аграрного сектора на засадах розширеного використання фінансових інструментів. Масштабність цих проблем дає можливість знаходити попередньо недосліджені аспекти і продовжувати наукові пошуки.

У П(С)БО 13 «Фінансові інструменти» [6] зазначається, що фінансовим інструментом є контракт, який одночасно зумовлює виникнення (збільшення) фінансового активу в одного підприємства і фінансового зобов'язання або інструменту власного капіталу в іншого. Подібним є визначення МСБО 32 «Фінансові інструменти: подання» [2], у якому зазначено, що фінансовий інструмент (financial instrument) представляє собою будь-який договір, у результаті якого одночасно виникають: фінансове зобов'язання або пайовий інструмент в однієї сторони і фінансовий актив – в іншій. Ми погоджуємося з думкою Дропи Я. Б., що фінансовий інструмент можна визначати як особливий продукт фінансового ринку, що за своєю формою представляє договір або угоду, що використовується для залучення фінансових ресурсів однією стороною й отримання прибутків та/або економічної вигоди – іншою [1].

Відповідно до П(С)БО 13 «Фінансові інструменти» [6] поділяються залежно від умов, зазначених у контракті, на: фінансові активи, фінансові зобов'язання, інструменти власного капіталу і похідні фінансові інструменти. Серед них стимулюючими для розвитку вітчизняних агротоваровиробників є: фінансовий лізинг, пірингове кредитування, кредитні деривативи і структурний фінансовий продукт (рис. 1).

При цьому, серед фінансових активів, агротоваровиробнику необхідно звернути увагу на фінансовий лізинг, який ціленаправлений на вирішення проблеми оновлення основних фондів. Вартість чинних договорів фінансового лізингу укладених у галузі сільського господарства станом на 30.09.2019 р. склала 3474,60 млн грн (28,2% у загальній величині), що на 25,3% більше, порівняно з аналогічним періодом 2018 р. [3].

Рисунок 1 – Фінансові інструменти стимулювання розвитку підприємств аграрного сектора

Джерело: розроблено за даними [1,5,3]

Особливе місце серед фінансових зобов'язань, які стимулюють розвиток агротоваровиробників займає «пірингове кредитування», що передбачає процес видачі і отримання позик без використання в якості посередників традиційних фінансових інститутів. Як правило, пірингове кредитування реалізується за допомогою інтернет-платформ, де користувачі можуть виступати як в ролі кредитора, так і позичальника. При цьому кредит не є трансакцією єдиного суб'єкту, а виступає як агрегація ряду дрібних позик [5].

Ще одним видом структурованих фінансових інструментів, які відокремлюють кредитний ризик від активу є кредитні деривативи [1], що використовується з метою підвищення ліквідності, диверсифікації ризику та оптимізації доходу.

Таким чином, проведене нами дослідження дає змогу говорити про те, що злагоджена робота взаємопов'язаних фінансових інструментів є стимулюючим фактором розвитку підприємств аграрної сфери, оскільки сприяє нарощенню виробничого потенціалу.

Список використаних джерел:

1. Дропа Я. Б. Фінансові інструменти формування ресурсів у національній економіці в умовах глобалізації. *Науковий вісник МНУ ім. В.О. Сухомлинського. Серія: Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. Вип. 16. С. 682-687.
2. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 32 «Фінансові інструменти: подання». URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_029 (дата звернення: 16.10.2019).
3. Нацкомфінпослуг: офіційний сайт. URL: <https://www.nfp.gov.ua> (дата звернення: 16.10.2019).
4. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua>. (дата звернення: 16.10.2019).
5. Петраков Я. В. Фінансові інструменти : сутність та класифікація. URL : // http://journals.urau.ua/nvp_chntu/article/view/84140/79615 (дата звернення: 16.10.2019).
6. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 13 «Фінансові інструменти». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1050-01> (дата звернення: 16.10.2019).